

Теорія та історія державного управління

УДК 354

Черниш Вадим Олегович

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри теорії та практики управління

НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,

Голова Керівної ради ГО «Центр безпекових досліджень «СЕНСС»

Chernysh Vadym

PhD in Law, Lecturer at the Department of Theory and Practice of Management

NTUU «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»,

Head of the Governing Council of the NGO «Center for Security Studies «CENSS»

ORCID: 0000-0002-4904-4616

Вороніна Вікторія Вікторівна

здобувач кафедри теорії та практики управління,

викладач кафедри теорії та практики управління

НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,

Виконавчий директор ГО «Центр безпекових досліджень «СЕНСС»

Voronina Viktoriia

Postgraduate Student of the Department of Theory and Practice of Management

Lecturer at the Department of Theory and Practice of Management

NTUU «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»,

Executive director of the NGO «Center for Security Studies «CENSS»

ORCID: 0009-0002-6754-7812

РОЛЬ БАЗОВИХ ПОКАЗНИКІВ В ФОРМУВАННІ ТА ОЦІНЦІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ОБІГУ ЗБРОЇ

THE ROLE OF BASELINE IN SHAPING AND EVALUATING STATE POLICY ON ARMS TRAFFICKING

Анотація. Вступ. В цій науковій статті автори провели аналіз повідомлень офіційних представників органів влади щодо кількісних даних стрілецької зброї та легкого озброєння, які перебувають або можуть перебувати в незаконному обігу в Україні¹. Важливість такого аналізу обумовлена тим, що стрілецька зброя та легке озброєння, що знаходиться в такому обігу є істотним чинником, що впливає на стан національної безпеки та її окремі підсфери. Потенційні загрози національній безпеці можуть зростати через те, що відносно легкий доступ до стрілецької зброї та легкого озброєння (СЗЛО) можуть отримати міжнародні та національні терористичні організації чи «одинокі вовки»², або організовані групи чи злочинні організації, в тому числі транснаціональні. Також кількість СЗЛО, що знаходиться в недозволеному обігу, як правило, прямо корелюється із ступнем насильства в державі та станом громадської безпеки та порядку.

Мета. Метою дослідження є з'ясування наявності та достатності якісних та кількісних базових показників для успішного формування та реалізації державної політики щодо обігу зброї.

Матеріали і методи. Проведене дослідження ґрунтується на даних, отриманих за допомогою методів якісного та кількісного аналізу, в тому числі порівняльного, та методу аналогії. З метою проведення порівняльного аналізу було використано інформацію, що отримана з публічних виступів офіційних осіб державних органів та оцінок дослідників сфери обігу зброї.

¹ Тут і далі в цій статті ми вживаємо слова «недозволений», «незаконний», «нелегальний», «несхвалюваний державою» у поєднанні зі словом «зброя» як тотожні.

² Lone Wolf Terrorism (англ.), тероризм «одиноких вовків» – насильницькі дії окремих осіб - створює унікальний виклик для правоохоронних органів. На відміну від групових терористів, одинаків важче виявити, оскільки вони рідко повідомляють про свої плани, кількість усвідомлено долучених осіб мінімальна або такі відсутні взагалі.

Результати. Дані, отримані під час кількісного та якісного аналізу публічних повідомлень представників органів влади, на переконання авторів статті, вказують на відсутність у органів влади чіткої методології визначення обсягу зброї в недозволеному обігу. Неузгодженість термінології, що використовується для його опису та аналізу, позбавляє можливості оцінити зусилля органів влади по протидії такому обігу. Висновки статті підкреслюють, що державна політика протидії недозволеному обігу зброї має спиратися на чіткі, релевантні показники, що дозволяють ухвалювати стратегічні рішення та оцінювати їх ефективність, в тому числі в межах забезпечення громадського контролю в цій сфері. Для цього необхідно розробити методiku на основі міжнародного досвіду, затвердити її на національному рівні, а також створити словник термінів для узгодженості управлінських рішень, законодавства і публічних комунікацій.

Перспективи. Враховуючи результати проведеного дослідження, подальша діяльність може бути зосереджена на аналізі міжнародного досвіду для створення ефективної методики оцінки недозволеного державою обігу зброї, адаптованої до національного контексту. Важливим питанням для додаткового вивчення є понятійний апарат, що необхідний для забезпечення узгодженості в нормативно-правових актах, публічних комунікаціях та аналітичних матеріалах.

Ключові слова: державна політика, зброя, базові показники, національна безпека, методика оцінки, обіг зброї.

Summary. *Introduction.* In this research article, the authors analyzed the reports of official representatives of the state authorities on the quantitative data of small arms and light weapons that are or may be in illicit circulation in Ukraine. Such an analysis is essential because small arms and light weapons in such

circulation significantly affect the state of national security and its specific sub-sectors. Potential threats to national security may increase because small arms and light weapons (SALW) can be relatively easily accessed by international and national terrorist organizations or "lone wolves" or by organized groups or criminal organizations, including transnational ones. Also, the amount of illicitly circulated SALW is usually directly correlated with the degree of violence in a state and the state of public safety and order.

Objective. The study aims to determine the availability and sufficiency of qualitative and quantitative baselines for successfully forming and implementing state policy on arms trafficking.

Materials and Methods. The study is based on qualitative and quantitative data, including comparative analysis and analogy. For comparative analysis, the information obtained from public statements of government officials and assessments of researchers in the field of arms trafficking was used.

Results. According to the authors of the article, the data obtained during the quantitative and qualitative analysis of public statements by government officials indicate that the authorities do not have a transparent methodology for determining the volume of arms in illicit trafficking. Inconsistencies in the terminology used to describe and analyze it make it impossible to evaluate the efforts of the authorities to counter such trafficking. The article's conclusions emphasize that the state policy of combating illicit arms trafficking should be based on clear, relevant indicators points that allow for strategic decision-making and evaluation of their effectiveness, also within the framework of ensuring public control in this area. To do this, it is necessary to develop a methodology based on international experience, approve it at the national level, and create a glossary of terms to ensure consistency in management decisions, legislation, and public communications.

Discussion. Given the results of this study, further work could focus on analyzing international experience to develop a practical methodology for evaluating illicit arms trafficking adapted to the national context. An important issue for further study is the conceptual framework needed to ensure consistency in legal acts, public communications, and analytical materials.

Key words: state policy, weapons, baseline, national security, evaluation methodology, arms trafficking.

Постановка проблеми. Питання протидії недозволеному державою обігу зброї є нагальним та важливим для України, через те, що на її території з 2015 року по теперішній час тривають бойові дії. З 24 лютого 2022 року їх можна охарактеризувати як бойові дії високої інтенсивності, в яких приймає участь велика кількість осіб. Майже всі комбатанти, тією чи іншою мірою та в той чи інший момент часу володіють бойовою стрілецькою зброєю або легким озброєнням. За повідомленнями офіційних осіб України в силах оборони України перебуває 1 млн. 50 тис. осіб [15]. Загальна чисельність військовослужбовців країни-агресора, що безпосередньо беруть участь у бойових діях на суходолі становить близько 580 тисяч [24].

Висока інтенсивність бойових дій та велика кількість осіб, що безпосередньо приймають участь у них, обумовлюють складність контролю та обліку стрілецької зброї та легкого озброєння. Крім того, лінія зіткнення (фронту), що постійно рухається, а також велика кількість вбитих та поранених, нерідко обумовлює захоплення зброї супротивника (трофейної зброї). Також за період з 2015 року було захоплено стрілецьку зброю та легке озброєння, що знаходилися на зберіганні у військових частинах, підрозділах Національної поліції України, Служби безпеки України та підрозділах інших органів державної влади. В зоні ведення бойових дій та на територіях, де

відбувалися бойові дії, але які повернулися під контроль держави, проживає цивільне населення, яке має доступ до покинутої або схованої комбатантами зброї.

Масовість таких явищ як дезертирство та самовільне залишення військової частини або місця служби (СЗЧ) також несе собою ризик розповсюдження стрілецької зброї та легкого озброєння. Голова Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях, правоохоронних органах спеціального призначення, посади в яких комплектуються військовослужбовцями оголосила в жовтні, що кількість осіб, які вчинили дезертирство та СЗЧ, перевищує 100000 тисяч осіб [20]. Кількість відкритих кримінальних проваджень [17] за період з січня 2022 року по вересень 2024 року склала майже 90000.³

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання обігу зброї в Україні недостатньо вивчені вітчизняними науковцями в галузі знань «Публічне управління». Дослідження галузі юриспруденції переважно стосуються правових аспектів контролю за обігом зброї, функціонування дозвільної системи та правопорушень. Більше того, наслідки широкомасштабної російської агресії щодо обігу зброї вже є очевидними для українського суспільства і зобов'язують переглянути підходи до оцінки та розробки рекомендацій щодо відповідної державної політики. Вказують на це і деякі висновки досліджень, проведених науковцями у сфері поліцейстики, зокрема Ольги Мердової, Андрія Захарченка та Максима Кривоноса [21]. В той же час, сьогодні більше релевантної інформації, яка стосується питань обігу зброї в

³ В кримінальному провадженні може фігурувати як одна, так і декілька осіб.

Україні можна знайти у дослідженнях закордонних науковців та аналітиків установ, серед них Гергелі Хайдег [5; 4], Едрю Вілінджер [10], Томас Гамільтон [3], Марк Галеотті та Анна Арутюнян [14] Окрім того, цікавим є для вивчення в цьому контексті є досвід інших країн, що пережили збройні конфлікти, наприклад, викладений в роботі Ніколя Флоркіна та Анни Хакі [8] .

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Об'єктом дослідження в цій статті є державна політика у сфері обігу стрілецької зброї та легкого озброєння в Україні (далі – обіг зброї)⁴. Метою дослідження є з'ясування наявності та достатності якісних та кількісних базових показників для успішного формування та реалізації державної політики щодо обігу зброї [13, с. 16]. З метою проведення дослідження було використано методи якісного та кількісного аналізу, в тому числі порівняльного, а також метод аналогії. Оскільки є неможливим за визначенням мати кількісні статистичні показники щодо обсягу та структури недозволеного обігу зброї, в цій статті для порівняльного аналізу використовується інформація, що отримана з публічних виступів офіційних осіб державних органів та оцінок дослідників сфери обігу зброї.

Виклад основного матеріалу. Ще до початку широкомасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну офіційні особи та експерти вказували на значні обсяги несхвалюваного державою обігу стрілецької зброї в Україні.

Програма The Small Arms Survey (SAS) [9] в своєму звіті оцінювала загальну кількість вогнепальної зброї в Україні станом на останній день 2017 року у 4 мільйони 396 тисяч одиниць, з яких 800 тисяч – зареєстрованих та 3

⁴ Не завжди є тотожним змісту поняття «зброя», що використовується представниками державних органів та наведено далі у цій статті.

мільйони 596 тисяч – незареєстрованих⁵ одиниць зброї [2, с. 7]. В офіційних відомостях Міністерства внутрішніх справ України (МВС) за цей самий період⁶ зазначається загалом співставна інформація стосовно зареєстрованої вогнепальної зброї, зокрема майже 737 тисяч одиниць мисливської гладкоствольної та 146 тисяч одиниць мисливської нарізної зброї [11]. Тобто, загалом – 883 тисячі одиниць без урахування нагородної вогнепальної зброї.

26 жовтня 2021 року під головуванням Генерального прокурора України відбувалася спільна нарада керівників правоохоронних та інших державних органів, на якій розглядалося питання про стан протидії кримінальним правопорушенням у сфері незаконного обігу зброї, бойових припасів та вибухових речовин. На цій нараді Генеральний прокурор України заявила про те, що необхідно протидіяти «незаконному обігу зброї, якої за різними даними в Україні налічується від 3 до 5 мільйонів одиниць, при легальній кількості – понад мільйон» [19].

Вже після початку нинішнього етапу російсько-української війни, тобто після 24 лютого 2022 року, який характеризується високою інтенсивністю, великою кількістю комбатантів, що беруть участь у бойових діях, динамічній зміні лінії бойового зіткнення (фронту), логічним є припустити, що кількість стрілецької зброї та легкого озброєння збільшилася.

Разом із тим, офіційні особи органів державної виконавчої влади у період 2022-2024 років оперували оцінками загальної кількості вогнепальної зброї, яка перебуває у недозволеному обігу в Україні, що значно не відрізняються від оцінок 2017 та 2021 років.

⁵ Незареєстрована зброя є нелегальною зброєю, її обіг на схвалюється та забороняється державою.

⁶ Відомості МВС України наведено станом на 01.01.2018 року, з них не відомо чи включають вони показники першого дня 2018 року, що не може істотно вплинути на результат порівняльного аналізу.

Так, 20 вересня 2022 року перший заступник Міністра внутрішніх справ України послався на оцінки неоголошених ним експертів, за якими на території України перебувало від 2 до 3 млн одиниць незареєстрованої зброї [18]. 2 червня 2023 року Міністр внутрішніх справ України припустив, що за висновками неназваних експертів, «в державі буде до 3 млн. одиниць зброї» [25].

13 квітня 2024 року Міністр внутрішніх справ України заявив, що «в українців на руках може бути від мільйона до п'яти мільйонів одиниць трофейної зброї» [12]. Вже 26 квітня 2024 року заступник Міністра внутрішніх справ України спрогнозував, що «після завершення повномасштабної війни на руках у наших громадян буде знаходитися близько 3 мільйонів одиниць зброї» [16]. В подальшому, 30 серпня 2024 року, той самий заступник Міністра внутрішніх справ України повідомив, про те що «за даними наших європейських партнерів, озвучуються цифри від двох до п'яти мільйонів одиниць незареєстрованої зброї – може бути на руках у населення» [23].

Таблиця 1

Порівняльна таблиця інформації щодо обсягів недозволеного обігу зброї

	Дата, станом на яку подано інформацію	Найменування оприлюднювача інформації	Кількість одиниць в недозволеному обігу	Термінологія, що використана в інформації	Примітка
1	31.12.2017	The Small Arms Survey	3 млн 560 тис.	Вогнепальна зброя	Видове поняття до поняття «зброя»
2	26.10.2021	Генпрокурор України	Від 3 до 5 млн.	Зброя	Поняття «зброя» є родовим для поняття «вогнепальна зброя», як і до понять «холодна зброя», «травматична зброя» тощо. Включає

					ручні гранати, міни та інші типи зброї
3	20.09.2022	МВС України	Від 2 до 3 млн.	Незареєстрована зброя	Крім зауваження, що згадується в рядку 2, релевантність поняття викликає сумніви. Деякі види/типи зброї не можуть бути зареєстровані відповідно до законодавства, хоча перебувають в незаконному обігу.
4	02.06.2023 (станом на дату закінчення війни)	МВС України	До 3 млн.	Зброя	Див. зауваження в рядку 2.
5	13.04.2024	МВС України	Від 1 до 5 млн.	Трофейна зброя	Видове поняття до поняття «зброя» та родове до інших понять, таких як «трофейна холодна зброя»
6	26.04.2024 (станом на дату закінчення війни)	МВС України	Близько 3 млн.	Зброя	Див. зауваження в рядку 2.
7	30.08.2024	МВС України	Від 2 до 5 млн.	Незареєстрована зброя	Див. зауваження в рядку 3.

Джерело: узагальнено авторами на основі [2; 12; 16; 18; 19; 23; 25]

Як видно із порівняльної таблиці, офіційні представники державних органів наводять інформацію про обсяги недозволеного обігу зброї та використовують різні за обсягом поняття: зброя, незареєстрована зброя, вогнепальна зброя, трофейна зброя, інколи – у взаємозамінному значенні. Будь-яке поняття має зміст і обсяг, що перебувають в оберненому співвідношенні між першим та другим. В нашому випадку це означає, що ширше за обсягом поняття «зброя», яке використовують представники державних органів, включає в себе більшу кількість предметів, ніж поняття «вогнепальна зброя».

Аналогічне можна зазначити і про поняття «трофейна зброя», яке охоплює поняття «трофейна вогнепальна зброя» та інші. Оскільки обсяг понять, що використовуються у публічних повідомленнях посадових осіб державних органів різний, оприлюднені кількісні показники не можуть піддаватися порівняльному аналізу. Також у більшості наведених вище інформаційних повідомлень не міститься інформації, достатньої для структурного аналізу питання недозволеного обігу зброї за її видами та типами.

В тих випадках, коли представники органів державної влади вживають однакові за обсягом поняття, порівняльний аналіз кількісних показників в динаміці вказує на очевидні протиріччя між ними. Наприклад, максимальний оціночний поріг в повідомленні МВС України від 13 квітня 2024 року – 5 млн. одиниць, а в більш пізньому, від 26 квітня 2024 року, на два мільйони менше. При цьому, в повідомленні, яке було раніше, вживається поняття «трофейна зброя», що вужче за обсягом ніж поняття «зброя», яке вживається у пізнішому повідомленні. Також в повідомленні від 26 квітня 2024 року ідеться про невизначену дату у майбутньому (закінчення війни), для якої зазначено показник у 3 млн. одиниць зброї, тоді як у повідомленні від 13 квітня 2024 року (5 млн. одиниць) – станом на цю дату. Логічно припустити, що триваліший період бойових дій не є чинником, що зумовлює зменшення обсягу несхвалюваного обігу зброї.

Аналіз публічних повідомлень представників органів влади вказує на відсутність у них чіткої методології визначення обсягу несхвалюваного державою обігу зброї, неузгоджень термінології, що використовується для його опису та аналізу.

Для формування та реалізації державної політики необхідно мати базові, ключові показники, що характеризують недозволений обіг зброї та дозволяють оцінити зусилля держави в цілому по протидії такому обігу, а також зусилля

окремих акторів, тобто державних органів. Якоб Холм зазначає, що «оцінка ефективності роботи організації є ключовим аспектом будь-якої управлінської посади. Менеджери повинні оцінювати результати діяльності, щоб мати загальне уявлення про організаційні процеси, а також тому, що оцінка виступає каталізатором для прийняття низки важливих рішень » [6, с.1026].

Ціла низка наукових сфер та видів професійної діяльності оперує поняттями «baseline» та «reference point», що в цій статті відповідає словосполученням «базовий показник» та «відправна точка». Наприклад, Маргарет Ніл та Макс Базерман в своїй роботі «Пізнання та раціональність у переговорах» наводять приклад кількох «відправних точок, які можуть вплинути на те, як профспілкова команда оцінюватиме пропозицію щодо заробітної плати: минулорічна заробітна плата; початкова пропозиція менеджменту; оцінка профспілкою точки застереження менеджменту; точка застереження профспілки; публічно оголошена позиція профспілки на переговорах» [7, с. 296].

Термін «базові показники» використовуються в клінічних дослідженнях щодо початкового вимірювання та фіксації стану їх учасників, у порівнянні із цією базою і оцінюється ефект дії тих чи інших медичних препаратів або методів лікування. В проектному менеджменті базові показники використовуються для оцінки прогресу у досягненні цілей і дотримання термінів проекту, а також його корегуванні та прийнятті необхідних управлінських рішень.

Нерідко терміни «базовий показник» та «відправна точка» використовуються як взаємозамінні та синонімічні. Наприклад, зміст понять «базовий показник» та «відправна точка» є однаковим у розумінні експертів компанії Corporate Finance Institute (CFI), яка є однією із провідних у світі на ринку підготовки та сертифікації професіоналів у фінансовій та банківській

сферах. За визначенням CFI «базовим показником є відправна точка, яка використовується для аналізу поточних показників проекту, компанії або бюджету порівняно з історичними даними та вимірювання прогресу з плином часу» [1].

Держава, на яку Конституцією України та законодавством покладається обов'язок забезпечувати безпеку держави та її громадян, повинна знати кількість зброї, що знаходиться в сфері недозволеного нею обігу. Визначення кількісних показників, що характеризують будь-яку тіньову сферу, в тому числі і сферу недозволеного обігу зброї, є нетривіальною задачею. Недарма представники МВС періодично посиляються на відсутність у них відповідної методики. Зокрема у виступах, що згадані в Таблиці 1 в рядках 3, 4, 7, представники вищезгаданого міністерства прямо вказують на це. Разом із тим, в рядку 1 Таблиці 1, ми навели експертні оцінки обсягу несхвалюваного державою обігу зброї в Україні від SAS, що вказує на наявність подібних методик у експертних організацій, як мінімум однієї із них. Наприклад, методика визначення базового показника – кількості стрілецької зброї, що знаходиться в недозволеному обігу, була застосована SAS в Косово [8]. Одним із ключових елементів згаданої методики, хоча і не єдиним, є спеціально розроблене опитування домогосподарств; проводилися також і фокусовані групові дискусії для з'ясування питань, пов'язаних із публічною та особистою безпекою.

Також важливим є з'ясування структури оціночної кількості зброї, зокрема, який відсоток складає зброя, що не може бути легалізована шляхом реєстрації, себто такої, яка за діючим та/або перспективним баченням держави не може перебувати у власності цивільних осіб. Подібні показники дають можливість розробляти, формувати та реалізовувати відповідні стратегічні рішення. Наприклад, частина зброї, що перебуває в недозволеному обігу, може

перейти до сфери легального обігу, якщо за її технічними характеристиками держава допускає володіння нею цивільними особами. Такими характеристиками можуть бути: тип зброї (наприклад, автоматична чи напівавтоматична), калібр, швидкість польоту кулі тощо. Зброю, що перебуває у несхвалюваному державою обігу і яку не дозволено або не буде дозволено у майбутньому мати у власності цивільним особам, може бути викуплено або вилучено, вона може бути добровільно здана володільцями за спеціальною процедурою, встановленою державою.

Результативна протидія несхвалюваному обігу зброї неможлива без створення належних правових підстав для цього, адже органи державної влади повинні діяти у спосіб та у межах, встановлених Конституцією та законами України. Отже, стан правового регулювання у відповідній сфері є важливою відправною точкою, що підлягає опису та оцінці на предмет достатності, повноти та відповідності до міжнародних зобов'язань України.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Державна політика щодо протидії недозволеному обігу зброї має базуватися на релевантних, інформативних та добре структурованих показниках. Такі базові показники дозволять підготувати та ухвалити стратегічні рішення щодо протидії недозволеному обігу зброї, та, порівнюючи їх із певною періодичністю, оцінювати ефективність як самих рішень, так і процесу їх виконання (реалізації).

З метою визначення базових кількісних показників необхідно підготувати та схвалити відповідну методику на основі міжнародного досвіду. Схвалення методики доцільно здійснити на національному рівні, зокрема через Координаційний центр з питань протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї, який функціонує як консультативно-дорадчий орган при Кабінеті Міністрів України

[22] та є аналогом поширеної в європейських країнах інституції National Firearms Focal Point. Також на національному рівні важливо розробити та схвалити словник понять, що будуть застосовуватися як під час розробки методики, ухвалення управлінських рішень, актів законодавства, так і під час публічних комунікацій органів державної влади.

Наряду із базовими показниками щодо кількості зброї, важливими також є відправні точки, що характеризують стан законодавства, необхідного для ефективної протидії недозволеному обігу зброї. Базові показники та відправні точки мають бути чітко сформульовані та оприлюднені компетентними державними органами для забезпечення громадського контролю реалізації державної політики щодо протидії недозволеному обігу зброї.

Література

1. Baseline. *Corporate Finance Institute*. URL: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/wealth-management/baseline/> (дата звернення: 09.01.2025).
2. Civilian Firearms Holdings. *Small Arms Survey*. Geneva, 2018. 7 p. URL: <https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-BP-Civilian-held-firearms-annexe.pdf> (дата звернення: 20.01.2025).
3. Hamilton T. Defending Ukraine with EU weapons: arms control law in times of crisis. *European Law Open*. 2022. Vol. 1, No. 3. P. 635–659. doi: 10.1017/elopen.2022.35.
4. Hideg G. Balancing Control and Awareness: Firearms and Safety in Ukraine. *Small Arms Survey*. 2024. URL: <https://www.smallarmssurvey.org/resource/balancing-control-and-awareness-firearms-and-safety-ukraine> (дата звернення: 09.01.2025).

5. Hideg G. Locked but loaded: firearms possession dynamics in Ukraine. *Small Arms Survey*, 2024. URL: <https://www.smallarmssurvey.org/resource/locked-loaded-firearms-possession-dynamics-ukraine> (дата звернення: 20.01.2025).
6. Holm J. M. Double standards? How historical and political aspiration levels guide managerial performance information use. *Public Administration*. 2017. Vol. 95, No. 4. p. 1026-1040. doi: 10.1111/padm.12379.
7. Kahneman D. Reference points, anchors, norms, and mixed feelings. *Organizational behavior and human decision processes*. 1992. Vol. 51, No. 2. P. 296-312. doi: 10.1016/0749-5978(92)90015-y.
8. Khakee A., Florquin N. Kosovo and the gun: a baseline assessment of small arms and light weapons in Kosovo. *Small Arms Survey*. 2003. 71 p. URL: <https://smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-SR03-Kosovo.pdf>.
9. Vision and Mission. *Small Arms Survey*. URL: https://www.smallarmssurvey.org/who_we_are/vision_mission (дата звернення: 20.01.2025).
10. Willinger A. Firearms law in the shadow of war: Ukraine. *Duke Center for Firearms Law*. 2024. URL: <https://firearmslaw.duke.edu/2024/01/firearms-law-in-the-shadow-of-war-ukraine> (дата звернення: 20.01.2025).
11. Борзенко Т. На руках у громадян України тільки офіційно є 883 тисячі "стволів". *Українські новини*. 2018. URL: <https://ukranews.com/ua/news/546718-na-rukakh-u-gromadyan-ukrainy-tilky-oficiyno-ye-883-tysyachi-stvoliv> (дата звернення: 20.01.2025).
12. В українців на руках може бути від мільйона до п'яти мільйонів одиниць трофейної зброї, - Ігор Клименко. *Міністерство внутрішніх справ України*. 2024. URL: <https://mvs.gov.ua/news/v-ukrayinciv-na-rukakh-moze-buti-vid-miliona-do-piati-milioniv-odinic-trofeinoyi-zbroyi-igor-klimenko> (дата звернення 09.01.20254).

13. Вороніна, В. В., Черниш, В. О. Чи потрібна Україні політика щодо зброї?. *Публічне урядування*. 2024. 1 (38). С. 14-24. doi: 10.32689/2617-2224-2024-1(38)-2.

14. Галеотті М., Арутюнян А. Мир і розповсюдження зброї. *Global Initiative Against Transnational Organized Crime*. 2023. 38 с. URL: <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2023/03/Mark-Galeotti-Anna-Arutunyan-Peace-and-proliferation-The-Russo-Ukrainian-war-and-the-illegal-arms-trade-UKRAINIAN-March-2023.pdf> (дата звернення 20.01.2025).

15. Д'яконов І. До Збройних сил України планують призвати ще 160 тисяч осіб – Литвиненко. *Українська правда*. 2024. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/10/29/7481984/> (дата звернення: 09.01.2025).

16. "Держава повинна обліковувати та знати у кого з громадян наявна зброя та її кількість": Богдан Драп'ятий про законопроект щодо декларування вогнепальної зброї. *Міністерство внутрішніх справ України*. 2024. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/news/derzava-povinna-oblikovuvati-ta-znati-u-kogo-z-gromadian-naiavna-zbroia-ta-yiyi-kilkist-bogdan-drapiatii-pro-zakonprojekt-shhodo-deklaruvannia-vognepalnoyi-zbroyi> (дата звернення: 20.01.2025).

17. Дробкіна Є. В Україні відкрили майже 90 тис. справ щодо дезертирства та СЗЧ з початку великої війни: дані за областями. *NV (New Voice)*. 2024. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/szch-ta-dezertirstvo-skilki-sprav-vidkrili-v-ukrajini-z-pochatku-povnomasshtabnoji-viyni-50459325.html> (дата звернення 09.01.2025).

18. Євгеній Єнін: Законодавче врегулювання обігу зброї сприятиме зменшенню правопорушень з її використання. *Міністерство внутрішніх справ України*. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yevhenii-ienin-zakonodavche>

vrehuliuvannia-obihu-zbroi-spryiatyme-zmenshenniu-pravoporushen-z-ii-vykorystannia (дата звернення 09.01.2025).

19. Ірина Венедіктова на спільній нараді: «В Україні від 3 до 5 млн одиниць нелегальної зброї – наше завдання протидіяти її обігу». *Генеральна прокуратура України*. 2021 URL: https://old.gp.gov.ua/ua/news_office.html?_m=publications&_t=rec&id=306734&fp=170 (дата звернення: 09.01.2025).

20. Масове СЗЧ призведе до поразки? Що робить командування?. *Радіо Свобода*. 2024. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/svoboda-ranok-szch-shcho-robyt-komanduvannya/33181620.html> (дата звернення: 09.01.2025).

21. Мердова О. М., Захарченко А. М., Кривонос М. В. Діяльність органів Національної поліції України у сфері протидії незаконному обігу вогнепальної зброї: основні проблеми та шляхи їх вирішення: аналітична довідка. Одеса: Видавництво «Юридика», 2024. 52 с.

22. Про утворення Координаційного центру з питань протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї: Постанова Каб. Міністрів України від 05.07.2024 № 790. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/790-2024-п#Text> (дата звернення: 20.01.2025).

23. Романенко В. МВС: на руках в українців може бути від 2 до 5 мільйонів одиниць незадекларованої зброї. *Українська правда*. 2024. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/08/30/7472641/> (дата звернення: 09.01.2025).

24. У бойових діях проти України беруть участь близько 580 тисяч військових РФ - Скібіцький. *Укрінформ*. 2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3930093-u-bojovih-diah-proti-ukraini-berut-ucast-blizko-580-tisac-vijskovih-rf-skibickij.html> (дата звернення: 20.01.2025).

25. Черниш О. Ігор Клименко: "Я надіюсь, війна завершиться достатньо скоро, цього року". *BBC Україна*. 2023 URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c8vrd3n8jmno> (дата звернення 09.01.2025).

References

1. Corporate Finance Institute. *Baseline*. URL: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/wealth-management/baseline/>.
2. Small Arms Survey (2018) Civilian Firearms Holdings. Small Arms Survey. Geneva. URL: <https://www.smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-BP-Civilian-held-firearms-annexe.pdf>.
3. Hamilton, T. (2022). 'Defending Ukraine with EU weapons: Arms control law in times of crisis', *European Law Open*, pp. 635-659. doi: 10.1017/el0.2022.35.
4. Hideg, G. (2024). 'Balancing Control and Awareness: Firearms and Safety in Ukraine', *Small Arms Survey*. URL: <https://www.smallarmssurvey.org/resource/locked-loaded-firearms-possession-dynamics-ukraine>.
5. Hideg, G. (2024). 'Locked but loaded: Firearms possession dynamics in Ukraine', *Small Arms Survey*. URL: <https://www.smallarmssurvey.org/resource/locked-loaded-firearms-possession-dynamics-ukraine>.
6. Holm, J. M. (2017). 'Double standards? How historical and political aspiration levels guide managerial performance information use', *Public Administration*, 95(4), pp. 1026–1040. doi: 10.1111/padm.12379.

7. Kahneman, D. (1992). 'Reference points, anchors, norms, and mixed feelings', *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 51(2), pp. 296–312. doi: 10.1016/0749-5978(92)90015-y.

8. Khakee, A., Florquin, N. (2003). 'Kosovo and the gun: a baseline assessment of small arms and light weapons in Kosovo'. *Small Arms Survey*. 71 p. URL: <https://smallarmssurvey.org/sites/default/files/resources/SAS-SR03-Kosovo.pdf>.

9. Small Arms Survey (no date) *Vision and Mission*. URL: https://www.smallarmssurvey.org/who_we_are/vision_mission.

10. Willinger, A. (2024). 'Firearms law in the shadow of war: Ukraine | duke center for firearms law', *Duke Center for Firearms Law*. URL: <https://firearmslaw.duke.edu/2024/01/firearms-law-in-the-shadow-of-war-ukraine>.

11. Borzenko, T. (2018). *Na rukakh u hromadian Ukrainy tilky ofitsiino ye 883 tysiachi "stvoliv"* [The citizens of Ukraine only officially have 883 thousand "barrels" in their hands]. URL: <https://ukranews.com/ua/news/546718-na-rukakh-u-gromadyan-ukrainy-tilky-oficiyno-ye-883-tysyachi-stvoliv> [in Ukrainian].

12. Ministry of Internal Affairs. (2024). *V ukraintsiv na rukakh mozhe buty vid miliona do piaty milioniv odyynyts trofeinoi zbroi, - Ihor Klymenko* [Ukrainians may have from one million to five million trophy weapons in their hands, - Ihor Klymenko]. URL: <https://mvs.gov.ua/news/v-ukrayinciv-na-rukax-moze-buti-vid-miliona-do-piati-milioniv-odinic-trofeinoyi-zbroyi-igor-klimenko> [in Ukrainian].

13. Voronina, V. V. and Chernysh, V. O. (2024). 'Chy potribna Ukraini polityka shchodo zbroi?' [Does Ukraine need a weapons policy?], *Publichne uriaduvannia*, 38(1), pp. 14–24. doi: 10.32689/2617-2224-2024-1(38)-2 [in Ukrainian].

14. Galeotti, M. and Arutunian, A. (2023). 'Myr i rozpovsiudzhennia zbroi' [Peace and the proliferation of arms], *Global Initiative Against Transnational Organized Crime*. 38 p. URL: <https://globalinitiative.net/wp->

content/uploads/2023/03/Mark-Galeotti-Anna-Arutunyan-Peace-and-proliferation-The-Russo-Ukrainian-war-and-the-illegal-arms-trade-UKRAINIAN-March-2023.pdf [in Ukrainian].

15. Diakonov, I. (2024). *Do Zbroinykh syl Ukrainy planuiut pryzvaty shche 160 tysiach osib – Lytvynenko* [They plan to mobilize another 160,000 people into the Armed Forces of Ukraine – Lytvynenko]. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/10/29/7481984/> [in Ukrainian].

16. Ministry of Internal Affairs. (2024). *"Derzhava povynna oblikovuvaty ta znaty u koho z hromadian naiavna zbroia ta yii kilkist": Bohdan Drapiaty pro zakonoproiekt shchodo deklaruvannia vohnepalnoi zbroi* [«The state must keep track of and know which citizens have weapons and their quantity»: Bohdan Drapyaty on the draft law on the declaration of firearms]. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/news/derzava-povinna-oblikovuvati-ta-znati-u-kogo-z-gromadian-naiavna-zbroia-ta-yiyi-kilkist-bogdan-drapiatii-pro-zakonoprojekt-shhodo-deklaruvannia-vognepalnoyi-zbroyi> [in Ukrainian].

17. Drabkina, Ye. (2024). *V Ukraini vidkryly maizhe 90 tys. sprav shchodo dezertyrstva ta SZCh z pochatku velykoi viiny: dani za oblastiamy* [Almost 90,000 cases of desertion and unauthorized leaving of a military unit have been opened in Ukraine since the beginning of the big war: data by region]. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/szch-ta-dezertirstvo-skilki-sprav-vidkrili-v-ukrajini-z-pochatku-povnomasshtabnoji-viyni-50459325.html> [in Ukrainian].

18. Ministry of Internal Affairs of Ukraine. (2022). *Yevheniy Yenin: Zakonodavche vrehuliuvannia obihu zbroi spryiatyme zmenshenniu pravoporushen z yii vykorystannia* [Yevheniy Yenin: Legislative regulation of the circulation of weapons will contribute to the reduction of offenses related to their use]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/evhenii-ienin-zakonodavche-vrehuliuvannia-obihu-zbroi-spryiatyme-zmenshenniu-pravoporushen-z-ii-vykorystannia> [in Ukrainian].

19. Prosecutor General's Office. (2021). *Iryna Venediktova na spilnii naradi: «V Ukraini vid 3 do 5 mln odynyts nelehalnoi zbroi – nashe zavdannia protydiiaty yii obihu»* [Iryna Venediktova at a joint meeting: "There are 3 to 5 million illegal weapons in Ukraine - our task is to counteract their circulation"]. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/news_office.html?_m=publications&_t=rec&id=306734&fp=170 [in Ukrainian].

20. Radio Svoboda. (2024). *Masove SZCh pryzvede do porazky? Shcho robyt komanduvannia?* [Will a massive unauthorized leaving of a military unit lead to defeat? What is the command doing?]. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/svoboda-ranok-szch-shcho-robyt-komanduvannya/33181620.html> [in Ukrainian].

21. Merdova, O. M., Zakharchenko, A. M. and Kryvonos, M. V. (2024). *Diiialnist orhaniv Natsionalnoi politsii Ukrainy u sferi protydii nezakonnomu obihu vohnepalnoi zbroi: osnovni problemy ta shliakhy yikh vyrishennia* [Activities of the National Police of Ukraine in the field of countering of the illegal firearms trafficking: the main problems and ways to solve them]. Odesa: Vydavnytstvo «Iurydyka» [in Ukrainian].

22. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024). *Pro utvorennia Koordynatsiinoho tsentru z pytan protydii nezakonnomu obihu vohnepalnoi zbroi, yii skladovykh chastyn i komponentiv, a takozh boieprypasiv do nei* [On the formation of the Coordination Center for countering the illegal trafficking of firearms, their constituent parts and components, as well as ammunition for them], Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 790. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/790-2024-п#Text> [in Ukrainian].

23. Romanenko, V. (2024). *MVS: na rukakh v ukrainsiv mozhe buty vid 2 do 5 milioniv odynyts nezadeklarovanoi zbroi* [MIA: Ukrainians may have from 2 to 5

million undeclared weapons in their hands]. *Ukrainska pravda*. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/08/30/7472641/> [in Ukrainian].

24. Ukrinform. (2024). *U boiovykh diiakh proty Ukrainy berut uchast blyzko 580 tysiach viiskovykh RF - Skibitskyi* [About 580,000 Russian troops are participating in hostilities against Ukraine - Skibitskyi]. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3930093-u-bojovih-diah-proti-ukraini-berut-ucast-blizko-580-tisac-vijskovih-rf-skibickij.html> [in Ukrainian].

25. Chernysh, O. (2023). *Ihor Klymenko: "Ia nadiius, viina zavershytsia dostatno skoro, tsoho roku"* [Ihor Klymenko: "I hope the war will end soon enough, this year"]. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c8vrd3n8jmno> [in Ukrainian].